

Література:

1. Сало Я. В. «Зелена» логістика в Україні: проблеми та перспективи / Я. В. Сало //Економіка та суспільство. – 2023. – № 47. – URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-58>.
2. Dorosch, O. I., Oherchuk, Yu. V., & Plish, Yu. (2024). Problems and prospects of green logistics development. Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems, 2(12), 286-295. <https://doi.org/10.23939/smeu2024.02.286>.
3. Кучкова, О., & Олефіренко, Я. (2025). СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА «ЗЕЛЕНА» ЛОГІСТИКА: ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАВОК. Молодий вчений, 3 (134), 179-183. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-3-134-2>.

РИЗИКИ У ЛОГІСТИЦІ АГРОБІЗНЕСУ ТА МЕТОДИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Спіфанова О.В., Іщенко В.К.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

У сучасних умовах глобалізації, підвищеної невизначеності та складності логістичних ланцюгів управління ризиками стало невід'ємною та критично важливою складовою ефективного менеджменту. Логістичні системи сьогодні є високовразливими до великої кількості збурень – від технологічних збоїв до геополітичних конфліктів і пандемій. Реалізація будь-якого логістичного ризику може призвести до серйозних наслідків: фінансових втрат, порушення безперервності постачань, втрати репутації та клієнтів. Тому виявлення, оцінка та мінімізація логістичних ризиків є не просто функцією страхування, а стратегічним завданням, спрямованим на забезпечення стійкості, надійності та конкурентоспроможності бізнесу.

Логістика є ключовою ланкою агробізнесу, що забезпечує безперервний рух сировини, продукції та ресурсів. Але висока залежність аграрного сектору від сезонності, природних умов та інфраструктури підвищує рівень логістичних ризиків.

Основними видами ризиків у логістиці агробізнесу є:

- природно-кліматичні ризики: несприятливі погодні умови, стихійні лиха, що ускладнюють транспортування та зберігання продукції;

- інфраструктурні ризики: зношеність доріг, нестача елеваторних потужностей, обмежений доступ до портів і залізниці;
- транспортні ризики: затримки доставки, поломки транспорту, зростання вартості перевезень;
- ринкові ризики: коливання цін на пальне, тарифи на перевезення, нестабільність попиту;
- організаційні ризики: помилки в плануванні, нестача кваліфікованого персоналу, слабка координація учасників ланцюга постачання;
- правові та регуляторні ризики: зміни в законодавстві, митні обмеження, сертифікаційні вимоги.

Наслідки логістичних ризиків для агробізнесу призводять до збільшення витрат та зниження прибутковості підприємств; втрати якості та обсягів сільськогосподарської продукції; Порушення строків постачання та зниження конкурентоспроможності на ринку.

Управління логістичними ризиками – це системний процес, який включає їх ідентифікацію, аналіз, планування заходів реагування та моніторинг. Усі методи мінімізації можна умовно поділити на дві великі групи: проактивні (запобігання) та реактивні (зменшення наслідків).

Основними методами управління ризиками в агробізнесі є:

- диверсифікація каналів постачання і збуту для зменшення залежності від одного маршруту або перевізника;
- інвестування в логістичну інфраструктуру: сучасні склади, елеватори, холодильні комплекси;
- використання цифрових технологій: GPS-моніторинг, системи управління ланцюгами постачання (SCM), прогнозування попиту.
- страхування логістичних ризиків і вантажів;
- покращення планування та координації між усіма учасниками логістичного ланцюга;
- підвищення кваліфікації персоналу та впровадження стандартів якості й безпеки.

В Україні практичними прикладами управління ризиками в агробізнесі, з урахуванням реальних умов (клімат, війна, ринки, логістика) (табл. 1).

Таким чином логістичні ризики є невід’ємною складовою агробізнесу та потребують системного управління. Комплексне поєднання організаційних, технологічних і фінансових методів дозволяє суттєво знизити їх негативний вплив. Ефективне управління логістичними ризиками сприяє стабільності та сталому розвитку аграрних підприємств.

Таблиця 1

Практичні приклади управління ризиками в агробізнесі України

Категорія ризику	Основні ризики	Інструменти управління	Практичні приклади
Кліматичні та природні	Посуха, заморозки, град, повені	Диверсифікація культур, зрошення, агрострахування	Вирощування сорго і нуту в південних регіонах; крапельне зрошення; страхування врожаю
Ринкові та цінові	Коливання цін, валютні ризики	Форвардні контракти, валютна диверсифікація, переробка	Контракти з трейдерами; будівництво олійниць та елеваторів
Логістичні	Блокада портів, руйнування шляхів	Альтернативна логістика, кооперація, локальні склади	Експорт через Дунай; спільна оренда складів; автомобільні маршрути до ЄС
Військові та політичні	Окупація, мінування, нестача персоналу	Геодиверсифікація, автоматизація, розмінування	Земельний банк у кількох областях; використання GPS та автопілотів
Фінансові	Нестача капіталу, кредитні ризики	Держпрограми, контрактне вирощування, фінпланування	Кредити «5–7–9%»; авансові платежі від покупців
Операційні та технологічні	Поломки техніки, хвороби рослин	Лізинг техніки, агромоніторинг, ІРМ	Дрони для контролю посівів; лізинг тракторів
Регуляторні та репутаційні	Зміни законодавства, вимоги ЄС	Сертифікація, ESG-практики, прозорі договори	GlobalG.A.P., Organic; екологічні програми

Література:

1. Яценко, О., & Яценко, О. (2024). БАГАТОРІВНЕВИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ. Український економічний часопис, (5), 153–158. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-27>.
2. Томілін, О., Краснікова, О., Гечбаія, Б., Зоря, С., Дроботя, Я., & Синиця, Ю. (2023). УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: ФІНАНСОВИЙ АСПЕКТ. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 4(51), 147–162. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.51.2023.4096>.
3. Петренко Н. О. Управління проєктними ризиками в агробізнесі за умов воєнного стану. Інтернаука. 2024. № X. С. XX–XX. URL: <https://www.inter-nauka.com>.
4. Крикавський Є. В. Стійкість логістичних ланцюгів поставок: виклики та рішення. // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Проблеми економіки та управління. – 2021. – № 2. – С. 1-9

АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СТРУМОПРИЙМАЧІВ НА РУХОМОМУ СКЛАДІ

Жінчин Ю.¹ст.гр. ЗТБТ-21, Стурза С.² ст.гр. ПМ-2412,
Баб'як М.¹, Недужа Л.²

¹Національний університет Львівська політехніка

²Український державний університет науки і технологій

Сучасна транспортна галузь розвивається відповідно до вимог підвищення безпеки перевезень [1], зменшення негативного впливу на довкілля [2], раціонального використання матеріальних ресурсів [3, 4] та зростання енергоефективності тягового рухомого складу [5, 6].

Одним із ключових напрямів транспортної стратегії кожної розвинутої держави є поетапна відмова від енергомісткої техніки з вуглеводневими викидами та впровадження екологічно безпечних електрифікованих транспортних систем.

Інколи зустрічаються варіанти транспортних засобів, які вимагають використання різноманітних систем забезпечення енергією силового обладнання, що призводить до використання на тому ж транспортному засобі декількох видів контактних апаратів, які в загальному прийнято називати струмоприймачами.

Більшість струмоприймачів мають контактні елементи, які дозволяють подавати електричну енергію до силової електричної схеми